

Genel İşler İşkolunda İstihdam

Raporu

Aralık 2021

Araştırma Dairesi

DİSK/GENEL-İŞ

Türkiye Genel Hizmetler İşçileri Sendikası

GENEL İŞLER İŞKOLUNDA İSTİHDAM RAPORU (Aralık, 2021)

Genel işler işkolunda ve belediyelerde istihdamın yapısı son yıllarda değişti. 2017 yılının Aralık ayında çıkarılan 696 sayılı KHK ile belediyelerde taşeron işçiliğinin yerini, belediye şirket işçiliği aldı. Bu raporumuzda; genel işler işkolu ve özelde de belediyelerde istihdam ve sendikalaşma ile kamuda istihdamın durumu güncel veriler ışığında değerlendirilmiştir. Araştırmada öne çıkan bazı başlıklar şöyledir:

✓ **GENEL İŞLER İŞKOLUNDA:**

1. **İşçi sayısı 876 bin!**
2. **696 sayılı KHK ile getirilen işkolu değişikliklerinden sonra işçi sayısı 118 bin kişi azaldı.**
3. **2020 yılında imzalanan toplu iş sözleşmelerin büyük bir çoğunluğu işkolumuzda yapıldı.**
4. **Sendikalaşma oranı yüzde 53,1 iken toplu iş sözleşmesi kapsamında işçi oranı yüzde 40,6!**
5. **Kadınların sendikalaşma oranı yüksektir!**
6. **Çalışan her dört kişiden biri kadındır!**
7. **Genç işçi istihdamı artıyor!**
8. **Çalışanların yüzde 67'si belediyelerde çalışıyor!**
9. **Belediyelerde istihdamın yüzde 82'si işçi.**
10. **Belediyelerde kadrolu işçilik yüzde 10 iken, belediye şirketlerinde çalışan işçi sayısı yüzde 88'e yükseldi.**
11. **Son 5 yılda en az 532 belediye işçisi iş cinayeti nedeniyle hayatını kaybetti!**

- ✓ **TÜRKİYE'DE KAMU İSTİHDAMI, OECD ÜLKE ORTALAMASINDAN DÜŞÜK!**
- ✓ **ÖZEL SEKTÖRDE İSTİHDAM, KAMU SEKTÖRÜNDE İSTİHDAMIN 5 KATIDIR!**
- ✓ **KAMUDA İSTİHDAMINDA EN FAZLA ARTIŞ İŞÇİ İSTİHDAMINDA OLDU!**

GENEL İŞLER İŞKOLUNDA İŞÇİ SAYISI 876 BİN!

Belediye ve belediye şirketleri tarafından yapılan tüm hizmetler ile özel sektörde genel temizlik, konut işleri, evde bakım hizmetlerini kapsayan genel işler işkolunda çalışan işçi sayısı 2021 Temmuz ÇSGB verilerine göre 876 bin 149'dır. Tüm işkolları içerisinde **altıncı büyük işkoludur.**

Tablo 1: En Yüksek İşçi Sayısının Olduğu İşkolları

İşkolu	İşçi Sayısı	
	Sayı	Oran
1. Ticaret, Büro, Eğitim ve Güzel Sanatlar	3,880,027	Yüzde 25,8
2. Metal	1,789,038	Yüzde 11,9
3. İnşaat	1,419,202	Yüzde 9,5
4. Dokuma, Hazır Giyim ve Deri	1,260,188	Yüzde 8,3
5. Konaklama ve Eğlence İşleri	1,048,270	Yüzde 7
6. Genel İşler	876,149	Yüzde 5,8
Toplam İşçi Sayısı:	15,027,910	

Kaynak: ÇSGB, 2021 Temmuz ayı verisi.

696 SAYILI KHK İLE GETİRİLEN İŞKOLU DEĞİŞİKLİKLERİNDEN SONRA GENEL İŞLER İŞKOLUNDAKİ İŞÇİ SAYISI 118 BİN KİŞİ AZALDI.

Genel işler işkolunda, 2017 yılında çıkarılan 696 sayılı KHK ile getirilen işkolu değişiklikleri ile işçi ve sendikalı işçi sayısı azaldı. 24 Aralık 2017 tarihinde yürürlüğe giren 696 sayılı KHK ile getirilen düzenleme ile 01.04.2018 tarihinden önce taşeronda iken işçiler hangi işkolunda çalışıyorlarsa yerel yönetimler için 30.06.2020, merkezi idareler için 31.10.2020 tarihine kadar aynı işkolunda gözükmeye devam etmişti. Bu tarihlerden sonra ise geçiş yaptıkları kurum ya da şirketin asıl işkolu ne ise tüm işçiler asıl işverenin işkoluna geçirildi. Yerel yönetimlerde Temmuz 2020 tarihinden itibaren, merkezi idarelerde ise Kasım 2020 tarihinden itibaren yüzbinlerce işçinin işkolları değişti.

Genel işler işkolunun önemli bir bölümünü oluşturan yerel yönetimlerde işkolu değişikliği nedeni ile işçi sayısı ve sendikalı işçi sayısı düştü. ÇSGB'nın işkollarındaki ve sendikalardaki işçi sayısına ilişkin 2020 Ocak ve 2021 Temmuz verilerini

karşılaştırdığımızda; genel işler işkolundaki işçi sayısının 117 bin 987 kişi, sendikalı işçi sayısının da 46 bin 435 kişi azaldı.

Tablo 2: Genel İşler İşkolundaki Değişim (Ocak 2020-Temmuz 2021)

İşkolu	İşçi Sayısı	Sendikalı İşçi Sayısı
2020 Ocak	994.136	512.025
2021 Temmuz	876.149	465.590
Azalma	-117.987	-46.435

Kaynak: ÇSGB, 2020 Ocak-2021 Temmuz ayı verisi.

2020 YILINDA İMZALANAN TOPLU İŞ SÖZLEŞMELERİN BÜYÜK BİR ÇOĞUNLUĞU GENEL İŞLER İŞKOLUNDA YAPILDI.

Taşerondan sürekli işçilik kadrosuna geçişi düzenleyen 696 sayılı KHK ile kadroya ve belediye şirketlerine geçişleri yapılan işçilerin mali ve sosyal hakları uzun bir süre sınırlandırıldı. Bu işçilerin mali ve sosyal hakları, Yüksek Hakem Kurulunca belirlendi. İşçilerin anayasal bir hakkı olan özgür toplu iş sözleşme hakkı ortadan kaldırıldı. Yerel yönetimlerde bu kapsamda çalışan işçilerin 30 Haziran 2020 tarihine kadar, merkezi idarelere bağlı kamu kurumlarına geçiş yapan işçilerin ise 31 Ekim 2020 tarihine kadar en temel sendikal hakları askıya alındı ve işçiler yüzde 4 ücret zamlarına mahkûm edildi. 2020 yılı sonu itibariyle tüm işkollarında geçerli olan 4 bin 702 toplu iş sözleşmesi 1,5 milyondan fazla işçiyi kapsamaktadır.

Geçerli olan toplu iş sözleşmelerinin yarısı ise genel işler işkolunda akdedilmiştir. Genel işler işkolunda imzalanan 2 bin 207 toplu iş sözleşmesinden 346 bin 235 işçi faydalanmaktadır.

Tablo 3: İmzalanan TİS Sayısı ve TİS Kapsamındaki İşçi Sayısı

	31.12.2020 tarihi itibariyle Toplu İş Sözleşmesi Sayısı	Toplu İş Sözleşmesi Kapsamındaki İşçi Sayısı
Tüm İşkollarında	4.702	1.534.433
20 No'lu İşkolu	2.207	346.235

Kaynak: ÇSGB bilgi edinme, 2021.

GENEL İŞLER İŞKOLUNDA SENDİKALAŞMA ORANI YÜZDE 53,1 İKEN TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİ KAPSAMINDA İŞÇİ ORANI YÜZDE 40,6!

Türkiye’de sendikalaşma oranı yüzde 14,13 iken, toplu iş sözleşmesi kapsamındaki işçi oranı daha düşük olup yüzde 10,2’dir. Kayıt dışı çalışanları da bu hesaplamaya dahil ettiğimizde bu oran yüzde 9’a kadar düşmektedir. Birçok AB ülkesinde, ülkemizdeki verilerin aksine sendikalaşma düzeyi düşük olsa bile teşmil uygulaması ile toplu sözleşme kapsamında çalışanların oranı yüzde 90’ları bulmaktadır.

Buna karşın genel işler işkolunda hem sendikalaşma düzeyi açısından hem de toplu iş sözleşmesi kapsamı açısından üye sayısının en fazla olduğu işkoludur.

İşkolumuzda sendikalı işçi oranı yüzde 53,1’dir. Ancak işçiler sendikalı olsa dahi toplu iş sözleşmesi kapsamında sendikal haklardan yeterince yararlanmadığı görülmektedir. Toplu iş sözleşmesi kapsamında olmayan sendikalı işçinin gerçek bir sendikal korumadan yararlandığını söylemek mümkün değildir. O nedenle gerçek sendikalaşma ölçütü toplu iş sözleşmesi kapsamıdır. Buna göre genel işler işkolunda sendikalı işçi sayısı 465 bin 590 iken, toplu sözleşme kapsamında işçi sayısı 346 bin 235’dir. Genel işler işkolunda TİS kapsamındaki işçi oranı yüzde 40,6’dır.

Tablo 4: İmzalanan TİS Sayısı ve TİS Kapsamındaki İşçi Sayısı-31.12.2020 tarihi itibarıyla

	Sendikalı İşçi Sayısı	Sendikalı İşçi Oranı	Toplu İş Sözleşmesi Sayısı	Toplu İş Sözleşmesi Kapsamındaki İşçi Sayısı	Toplu Sözleşme Kapsamındaki İşçi Sayısının Genel İşçi Sayısına Oranı
Tüm İşkollarında	2,123,685	Yüzde 14,13	4.702	1.534.433	Yüzde 10,6
Genel İşler İşkolu	465,590	Yüzde 53,1	2.207	346.235*	Yüzde 40,6

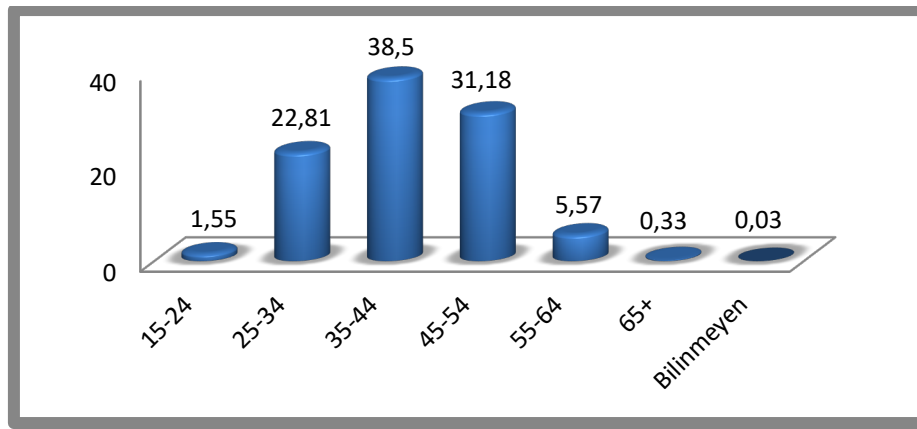
Kaynak: ÇSGB bilgi edinme, *275.131 kişisi sendika üyesi

GENEL İŞLER İŞKOLUNDA SENDİKALI İŞÇİLERİN ÇOĞUNLUĞU ORTA YAŞ GRUBUNDADIR!

İşkolumuzda Sendikali İşçilerin En Yoğun Olduğu Yaş Aralığı 35-44 Yaş Grubudur.

35-44 yaş aralığındaki işçilerin yüzde 38,5'u (174 bin 462 kişi) sendikalıdır. İkinci sırada yüzde 31,18 ile (141 bin 323 kişi) 45-54 yaş arası, üçüncü sıradaysa yüzde 22,8 ile (103 bin 370 kişi) 25-34 yaş aralığındaki grup gelmektedir.

Grafik 1: Genel İşler İşkolunda Sendikalıların Yaş Dağılımı

Kaynak: ÇSGB 2021/01, bilgi edinme doğrultusunda Araştırma Dairesi tarafından hesaplanmıştır.

GENEL İŞLER İŞKOLUNDA KADINLARIN SENDİKALAŞMA ORANI % 34,5, ERKEKLERİN YÜZDE 59'DUR.

Cinsiyete göre sendikalaşma oranı bakıldığında, genel işler işkolunda sendikali kadın işçi oranı, toplam sendikali kadın işçi oranında oldukça yüksek olduğu görülmektedir. Toplam sendikali kadın işçi oranı yüzde 10,5 iken, genel işler işkolun da sendikali kadın işçi oranı yüzde 34,5'dir. Erkeklerde sendikali işçi oranı yüzde 58,9'dur.

Tablo 5: Genel İşler İşkolunda İstihdamın Cinsiyete Göre Dağılımı (2021/01)

20 No'lu İşkolu	Cinsiyete Göre Sendika Üye Sayı	Cinsiyete Göre Sendikali İşçi Oranı
Erkek	384.145	58,9
Kadın	68.975	34,5
Toplam	453.120	53,1

Kaynak: ÇSGB 2021/01, bilgi edinme doğrultusunda Araştırma Dairesi tarafından hesaplanmıştır.

GENEL İŞLER İŞKOLUNDA ÇALIŞAN HER DÖRT KİŞİDEN BİRİ KADIN!

Genel İşler İşkolunda Çalışanların Yüzde 23, Kadın, Yüzde 76,5 Erkek!

Genel işler işkolunda çalışan her dört kişiden biri kadındır ve kadın istihdamı yıllar içerisinde artmaktadır. 2020 Ocak ayı ÇSGB'dan verilerine¹ göre genel işler işkolunda çalışanların yüzde 76,5'i erkek, yüzde 23,5'i kadındır.

Tablo.6. Genel İşler İşkolunda İstihdamın Cinsiyete Göre Dağılımı (2021/01)

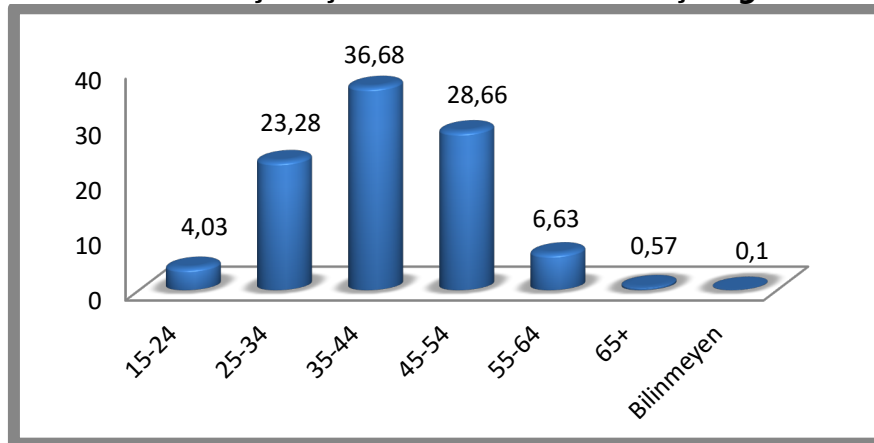
20 No'lu İşkolu	İşçi Sayıları	
	Sayı	Oran
Erkek	651.979	76,55
Kadın	199.767	23,45
Toplam	851.747	100

Kaynak: ÇSGB 2021/01, bilgi edinme doğrultusunda Araştırma Dairesi tarafından hesaplanmıştır.

GENEL İŞLER İŞKOLUNDA GENÇ İŞÇİ İSTİHDAMI ARTIYOR!

İşkolumuzda çalışanların yüzde 60'ı 25-35 yaş aralığı ile 35-44 yaş aralığındadır. Bu veri, işkolumuzda genç ve orta yaş işçilerin istihdamının arttığını göstermektedir. Genel işler işkolunda; 35-44 yaş aralığında 312 bin 505 kişi (Yüzde 36,7), 45-54 yaş aralığında 244 bin 193 (Yüzde 28,6), 25-34 yaş grubunda ise 198 bin 358 (23,3) kişi çalışmaktadır.

Grafik 2: Genel İşler İşkolunda İstihdamın Yaş Dağılımı

Kaynak: ÇSGB bilgi edinme doğrultusunda Araştırma Dairesi tarafından hesaplanmıştır.

¹ ÇSGB'dan 2021 Temmuz ayı verileri talep edilmiş ancak ellerinde 2021 Ocak ayı verileri olduğu belirtilmiştir.

GENEL İŞLER İŞKOLUNDA ÇALIŞANLARIN YÜZDE 67'Sİ BELEDİYELERDE ÇALIŞIYOR!

Genel işler işkolunda istihdamın önemli bir kısmı belediyelerde çalışmaktadır. Genel işler işkolundaki işçilerin yüzde 67'si belediyelerde kadrolu, belediye şirket işçisi ve geçici işçi olarak çalışırken, yüzde 33'ü özel sektörde temizlik, konut gibi işlerde çalışmaktadır.

Tablo 7: Genel Hizmetler İşkolunda İstihdamın Dağılımı

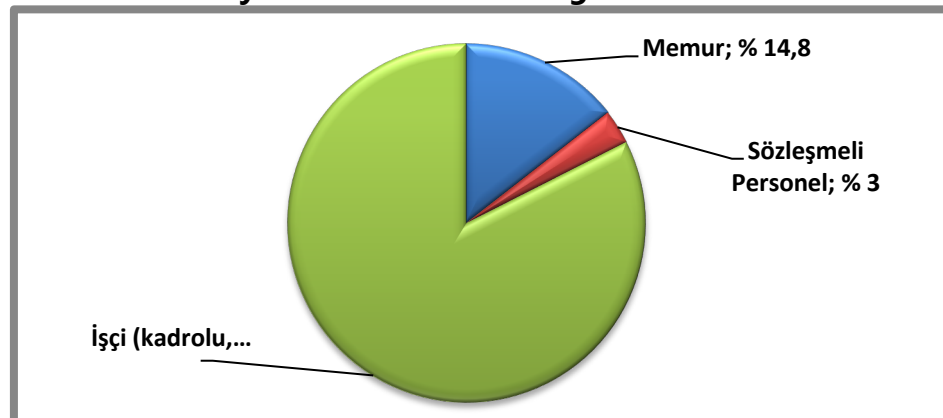
	Sayı	Oran (%)
Belediyelerde çalışan işçiler (kadrolu, belediye şirket işçisi, geçici)	570.936	Yüzde 67
Şirketler ve konut hizmetlerinde çalışan işçiler	281,000	Yüzde 33
Genel İşler İşkolunda toplam işçi	851,747	100

Kaynak: SBB 2020 4. çeyrek veriler ve ÇSGB 2021 Ocak verilerine dayanarak Araştırma Dairesi tarafından hesaplanmıştır.

BELEDİYELERDE İSTİHDAMIN YÜZDE 82'Sİ İŞÇİ!

Merkezi ve yerel yönetimlerde istihdam biçimleri farklıdır. Merkezi idarelerde temel istihdam biçimi memurluk iken, yerel yönetimlerde temel istihdam biçimini işçilik oluşturmaktadır. Belediyelerde ki memur kadrosunun kısıtlılığı, atama işlemlerinin sınırlılığı gibi nedenlerle birçok iş, 4857'ye tabi işçiler tarafından yapılmakta ve bu nedenle de belediyelerde işçileşme artmaktadır.²

Grafik 3: Belediyelerde İstihdamın Dağılımı

Kaynak: SBB. 2020, IV. Çeyrek

² Salihoğlu, S. ve Millioğulları, Ö. (2019). "Neoliberal Dönüşüm Sürecinde Belediyelerde İşçi İstihdamı", Yerel Siyaset, Palme Yayınları:İstanbul.

Belediyelerde personel yapısını ayrıntılı incelediğimizde belediyelerde istihdamın en büyük payını işçilerin oluşturduğunu görmekteyiz. Belediyelerde personel dağılımının yüzde 14,8'i (103 bin 260 kişi) memurlardan, yüzde 3'ü (21 bin 314 kişi) sözleşmeli personelden, yüzde 82'si (570 bin 936 kişi) işçilerden oluşmaktadır.

BELEDİYELERDE KADROLU İŞÇİLİK % 10 İKEN, BELEDİYE ŞİRKETLERİNDE ÇALIŞAN İŞÇİ SAYISI % 88!

Belediyelerde işçi istihdamı uzun bir süre; kadrolu işçi, geçici işçi, belediye şirket işçisi ve taşeron işçisi olmak üzere dört gruba ayrılmaktaydı.

Belediyelerde şirketleşme; 1980'li yılların ortasından itibaren; emek gücü maliyetlerini düşürmek, merkezi idarenin denetiminden kaçmak, mali açıdan özerk olabilmek ve siyasi nedenlerle istihdam imkânı yaratabilmek için yaygınlaştırılmıştır. Konuyu biraz daha ayrıntılandırmak gerekirse merkezi idarenin sürekli işçiliği sınırlandırması; tüm ekonomiyi ve kamuyu etkisi altına alan işgücü maliyetlerini azaltma politikası belediyelerdeki şirketleşmenin ana çıkış noktası olmuştur. Ancak süreç içerisinde şirket işçilerinin sendikal örgütlenme etkisiyle ekonomik ve sosyal haklarının gelişmesi ucuz emek istihdamı etkenini hafifletmiştir.

Taşeron işçilik ise, belediyelerde 1980'li yılların ortasından beri uygulanan en kötü çalışma biçimi haline gelmişti. Taşeronda çalışan işçiler hem düşük ücretlerde hem sendikasız hem de iş güvencesiz olarak uzun bir süre çalıştırıldı. Öyle ki 2016 yılında Mahalli İdareler Genel Faaliyet Raporu verilerine göre belediyelerde taşeron firmalarda çalışan işçi sayısı 342 bine yakinken, belediyelerde kadrolu ve belediye şirketlerinde çalışan işçi sayısı bunun yarısı kadardı.

Tablo 8: 2016 Yılında Belediyelerde Sürekli İşçi Kadrosunda ve Taşeron Firmalarda Çalışan İşçi Sayıları

	İşçi Sayısı	Yüzdesi
Belediyelerde Sürekli İşçi Kadrosunda Çalışan İşçi Sayısı	175.960	34
Belediyelerde Taşeron İşçi Sayısı	341.820	66
Toplam	422.932	100

Kaynak: Mahalli İdareler Genel Faaliyet Raporu (2016) ve TÜİK Kamu Sektörü İstihdam Verileri IV. Dönem (2016)

Kısacası belediyelerde işçilik; kadrolu işçilikten geçici ve belediye şirket işçiliğine, oradan da taşeron işçiliğine doğru evrilmişti. 2017 yılına kadar taşeron işçiliği üzerinden ilerleyen belediyelerde istihdam 2017 yılı Aralık ayı sonunda yayınlanan 696 sayılı KHK ile personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımıyla işçi çalıştırılması sonlandırıldı.³ 696 sayılı KHK ile merkezi idarelerde taşeronda çalışan işçiler sürekli işçi kadrosuna geçirilirken, yerel yönetimlerde yani belediyelerde taşeron firmalarda çalışan işçileri ise belediye şirketlerindeki sürekli işçi kadrosuna geçirildi.

Belediyelerde 2017 yılında 78 bin 257 olan kadrolu işçi sayısı yüzde 21 azalarak 61 bin 823 oldu. 2017 yılında yüzde 42,5 olan kadrolu işçi istihdamı, 2020 yılında yüzde 10,8'e düştü.

696 sayılı KHK sonrasında taşeron işçilerin, belediye şirketlerine geçirilmesiyle birlikte belediye şirketlerindeki işçi sayısı yüzde 403 arttı. 2017 yılında 99 bin 871 olan belediye şirket işçi sayısı, 2020 yılında 503 bin 163'e çıktı. Belediye şirket işçilerinin, belediyelerdeki toplam işçi sayısına oranı 2017'de yüzde 54,3 iken, 2020 yılında neredeyse temel istihdam biçimine dönüşerek yüzde 88,1'e yükseldi.

Tablo 9. Yıllara Göre Belediyelerde İşçi İstihdamı Şirket İşçi Sayıları

	2017		2020		2017-2020
	Sayı	Oran	Sayı	Oran	Değişim oranı
Belediyelerde Kadrolu İşçi Sayısı	78.257	Yüzde 42,5	61.823	Yüzde 10,8	Yüzde 21 azaldı
Belediye Şirket İşçisi	99.871	Yüzde 54,3	503.163	Yüzde 88,1	Yüzde 403 arttı
Geçici İşçi	5.807	Yüzde 3,2	5.950	Yüzde 1,1	Yüzde 2,4 azaldı
Toplam İşçi Sayısı (Sürekli-BİT-Geçici)	183.935		570.936		

Kaynak: SBB.2017 ve 2020 için IV. Çeyrek verileridir.

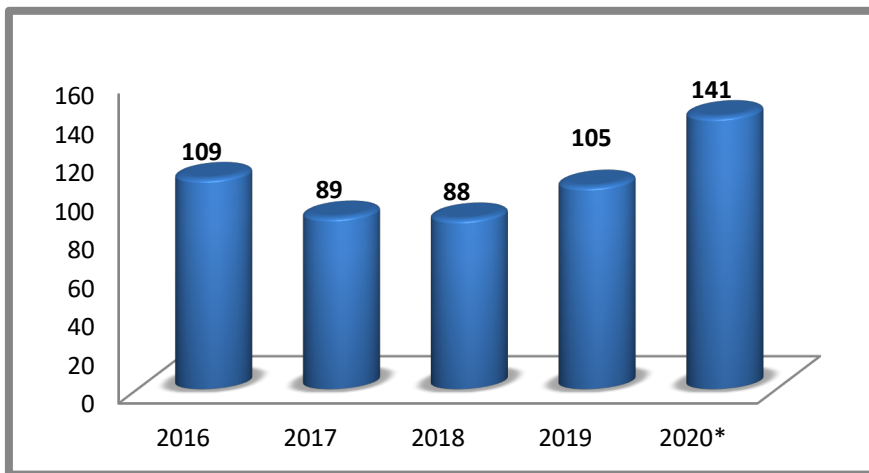
³ Salihoğlu, S. ve Millioğulları, Ö. (2019). "Neoliberal Dönüşüm Sürecinde Belediyelerde İşçi İstihdamı", Yerel Siyaset, Palme Yayınları:İstanbul.

Geçiş ile birlikte merkezi idarelere ve belediyelerde şirketlere geçirilen işçiler arasında bazı önemli hak gaspları yaşandı. Merkezi idareye geçen işçilerin ilave tediye hakkı varken, belediye şirketlerinde çalışan işçilerin ilave tediye hakkı bulunmamaktadır.

SON 5 YILDA EN AZ 532 BELEDİYE İŞÇİSİ İŞ CİNAYETİ NEDENİYLE HAYATINI KAYBETTİ

İş kazaları ve meslek hastalıkları, çalışma hayatının en önemli sorunlarından biridir. Her gün birçok işçi yüzde 100 önlenebilecek iş kazaları sonucunda hayatını kaybetmektedir. Belediyelerde çalışan işçiler de işyerlerinde yeterli önlemlerin alınmaması nedeniyle iş kazası ve meslek hastalıklarına yakalanmaktadır. Özellikle iş kazası sonucu hayatını kaybeden işçi sayısında 2018 yılından itibaren bir artış söz konusudur. 2018 yılında 88 işçi iş kazası sonucu hayatını kaybetmişken 2019 yılında 105 işçi, 2020 yılında 141 işçi hayatını kaybetmiştir. Hiç kuşkusuz 2020 yılında gerçekleşen bu artışın temel nedeni, salgın döneminde birçok işkolları için uzaktan çalışma, dönüşümlü veya evden çalışma gerçekleşirken belediye hizmetlerinde çalışan işçilerin çalışmak zorunda kalması ve virüse nedeniyle hayatını kaybetmesinden kaynaklanmaktadır. 2020 yılında tespit edilen iş cinayetlerinin 61'i salgından kaynaklanmaktadır.

Grafik 4: Belediyelerde İşçi Sağlığı

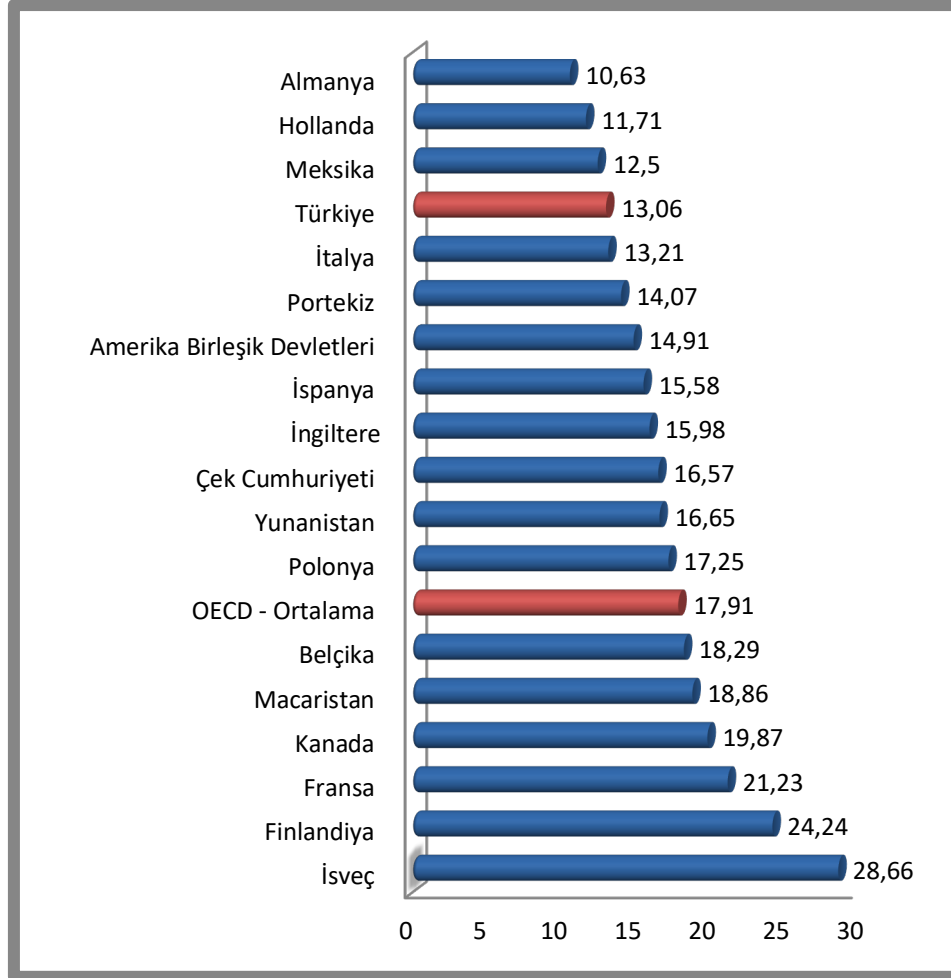
Kaynak: İSİGM. *2020 yılında tespit edilen iş cinayetlerinin 61'i koronavirüs nedenidir.

TÜRKİYE'DE KAMU İSTİHDAMI, OECD ÜLKE ORTALAMASINDAN DÜŞÜK!

Türkiye’de genel kamu istihdamına bakacak olursak; toplam istihdam içinde kamu istihdamının en düşük olduğu OECD üye ülkelerinden biri olduğu görülmektedir.

Türkiye’de toplam istihdam içinde kamu istihdam oranı yüzde 13 iken OECD üye ülke ortalamasında yüzde 17,91’dir. İtalya’da bu oran yüzde 13,2, İspanya’da 15,5, İngiltere’de 15,9, Yunanistan’da 16,6’dır. Belçika, Macaristan ve Fransa’da toplam istihdam içinde kamu istihdamının oranı OECD ortalamasının üzerinde ve sırası ile yüzde 18,2, yüzde 18,8 ve yüzde 21,2’dir.

Grafik 5: Ülkelere Göre Toplam İstihdam İçinde Kamu Sektörü İstihdam Oranı (%)

Kaynak: OECD. Government at a Glance. Ülkelere ilişkin son veriler 2019 yılına aittir.

ÖZEL SEKTÖRDE İSTİHDAM, KAMU SEKTÖRÜNDE İSTİHDAMIN 5 KATIDIR!

Türkiye’de toplam istihdam son bir yıllık süreçte Covid-19 salgının etkisi ile ciddi bir azalma gösterdi. 2019 yılında 28 milyon 131 bin olan toplam istihdam, 2020 yılında 26 milyon 823’e düşmüş, 2021’in ikinci çeyreğinde tekrar 28 milyon 448 bin oldu. 2020 yılında yaşanan düşüş daha çok özel sektörde yaşandığını ve kamuda istihdamı olumsuz etkilemediğini söyleyebiliriz. Ancak halen kamuda istihdam, özel sektörde istihdamın oldukça gerisindedir. 2020 yılının ikinci çeyreğinde kamu sektöründe istihdam 4 milyon 791 bin iken, özel sektörde istihdam, kamuda istihdamın 5 katı fazla olup 26 milyon 823 bindir.

Tablo 10: Kamuda ve Özel Sektörde İstihdama İlişkin Veriler

Yıllar	Toplam İstihdam	Özel Sektörde İstihdam		Kamu Sektöründe İstihdam	
		Sayı	Oran (%)	Sayı	Oran (%)
2017	28.188.000	24.585.265	87,2	3.602.735	12,8
2018	28.738.000	24.385.818	84,9	4.352.182	15,1
2019	28.131.000	23.486.926	83,5	4.644.074	16,5
2020	26.823.000	22.031.494	82,1	4.791.506	17,9

Kaynak: SBB ve TÜİK İstatistikleri ile hazırlanmıştır. Veriler, IV. Çeyrek verileridir.

KAMUDA İSTİHDAMINDA EN FAZLA ARTIŞ İŞÇİDE OLDU!

Kamuda temel istihdam biçimi memurluktur. Ancak memur sayısı son üç yılda yüzde 5 artarken kamuda işçi statüsünde çalışanların sayısı son üç yılda yüzde 200 arttı. Bu durumun temel nedeni, 696 sayılı KHK sonrasında kamuda çalışan taşeron işçilerin merkezi idarelerde sürekli işçi statüsüne ve belediyelerde taşeronda çalışan işçilerin belediye şirket işçisi statüsüne geçirilmesidir.

Kamuda memur istihdamı son üç yılda 139 bin 148 kişi, yüzde 5 artarken işçi istihdamı 808 bin 234 kişi, yüzde 200 arttı. 2017 yılında memur statüsünde 2 milyon 831 bin 62 kişi istihdam edilirken 2020 yılında memur istihdamı 2 milyon 970 bin 210 kişiye yükseldi. İşçi istihdamı ise 404 bin 68 kişiden 1 milyon 212 bin 302 kişiye çıktı. İşçiler

içinde en fazla artış ise sürekli işçi statüsünde gerçekleşti. Sürekli işçilik 384 bin kişiden 1 milyon 162 bin 439 kişiye (813 bin 528 kişi, yüzde 202) çıktı.

Tablo 11: Kamuda İstihdamın Dağılımı

Statü	2017	2020	Değişim Oranı
Memur	2.831.062	2.970.210	Yüzde 5 artı
Sözleşmeli Personel	246.294	502.554	Yüzde 104 artı
İşçi	404.068	1.212.302	Yüzde 200 artı
Sürekli İşçi	384.911	1.162.439	Yüzde 202 artı
Geçici İşçi	19.157	49.863	Yüzde 160 artı
Diğer	101.666	106.505	Yüzde 4,7 artı
Toplam	3.602.735	4.791.571	Yüzde 33 artı

Kaynak: SBB. Yılların IV. Çeyrek Verileridir.

Kamuda istihdam biçimlerine genel olarak baktığımızda ise son üç yıl içerisinde en fazla personel artışlarından birinin de sözleşmeli personel istihdamında gerçekleştiğini görmekteyiz. Sözleşmeli personel sayısındaki artış yüzde 104 ile 256 bin 260 kişi artarak 246 bin 294 kişiden 502 bin 554'e yükseldi. Veriler göstermektedir ki kamuda güvenceli istihdam olan memurluk istihdamı yerine ağırlıklı olarak daha güvencesiz istihdam alanı olan sözleşmeli personel ve işçi istihdamı artmaktadır.

NE İSTİYORUZ?

- Türkiye'de kamu harcamalarına daha fazla pay ayrılmalı, nüfusa orantılı bir şekilde kamu istihdamı artırılmalıdır.
- Kamuda sözleşmeli ve geçici istihdam yerine, kadrolu güvenceli istihdam sağlanmalıdır.
- Belediye şirket işçileri kamu hizmeti yapmaktadırlar. Belediye şirket işçilerinin de belediyelerde kadrolu işçi olarak istihdam edilmesi sağlanmalıdır.
- Belediye şirketlerinde çalışan işçiler haklar konusunda eşit uygulamalara sahip olmalı ve belediye şirket işçilerine de ilave tediye hakkı verilmelidir.
- İş güvencesi hakkı tüm çalışanları kapsayan bir hak olarak yeniden düzenlenmelidir.

- Eşit iş yapan kamu çalışanları arasında mali, sosyal, özlük farklılıklarının giderilmelidir.
- 5393 sayılı Belediye Kanunu'ndaki norm kadro sınırlamaları kaldırılmalıdır.
- Belediyeler kendi kadrolarını serbestçe belirleyebilmeli ve belediye hizmetlerinin tamamı kendi personelleri tarafından yapılmalıdır. Kamuya alımlarda eşitsizliği artıran, torpilin, kayırmanın, kadrolaşmanın önünü açan uygulamalara son verilmelidir.
- Kamuda merkezi ve yerel yönetimlerde çalışanlar için işçi sağlığı ve güvenliğine önlemleri alınmalı ve acil eylem planları oluşturulmalıdır.
- Kadınların ve gençlerin kamuda sürekli ve güvenceli işlerde daha çok istihdam edilmelerinin önü açılmalıdır.

DiSK / GENEL-İŞ